857. Базар икътисады турындагы фикерләр дөресме?
А. Базар икътисады өчен җитештерүне (производствоны) үзәкләштереп планлаштыру хас.
Б. Базар икътисадының нигезен җитештерү чараларына хосусый милекчелек тора.

1) А гына дөрес
2) Б гына дөрес
3) ике фикер дә дөрес
4) ике фикер дә дөрес түгел

858. Z илендә предприятияләр нәрсә һәм күпме җитештерүне кулланучылар ихтыяҗыннан чыгып, мөстәкыйль рәвештә хәл итәләр. Z иленең икътисадын нинди төр хуҗалык системасына кертергә мөмкин?

1) планлы
2) команда бирүгә нигезләнгән
3) базар
4) традицион

859. Чикләнгән ресурслар турындагы фикерләр дөресме?
А. Икътисади эшчәнлек чикләнгән ресурслар шартында бара.
Б. Җәмгыять чикләнгән ресурслардан файдалану һәм аларны бүлүнең оптималь юлларын табарга омтыла.

1) А гына дөрес
2) Б гына дөрес
3) ике фикер дә дөрес
4) ике фикер дә дөрес түгел

860. Базар икътисадында дәүләт төрле функцияләр башкара. Икътисади эшчәнлекне хокукый җайлауга нәрсә керә?

1) акча бастыру (эмиссия)

2) пенсияләр һәм социаль пособияләр түләү

3) салым кодексын кабул итү

4) әйләнешкә яңа акча купюрасы кертү

861. Z дәүләтендә күпчелек предприятияләр хосусый милеккә карый, шул ук вакытта дәүләт һәм муниципаль предприятияләр дә бар. Бирелгән икътисади системаның кайсына хосусый милектә мондый мөнәсәбәтләр хас?

1) традицион

2) базар

3) өстән команда бирүгә нигезләнгән

4) үзәкләштерелгән

862. Һәр положениесе хәреф белән билгеләнгән текстны укыгыз.
(А) Бүгенге көн икътисады – озакка сузылган тарихи үсеш нәтиҗәсе. (Б) Дөньяның аеруча үсеш алган илләрендә базар икътисады урнашкан, ләкин дәүләт икътисади тормышта актив катнаша.(В) Дәүләт йогынтысының киңәюе - милли икътисадка дөньякүләм икътисади кризисның җимергеч йогынтысын йомшартуның төп юлы.

Текстның кайсы положенияләре

1) фактларны яктырта

2) фикерләрне белдерә

Таблицага положениягә туры килгән характерны чагылдырган цифрларны языгыз.

863. 13-процентлы салым физик затларның (граждан) керемнәреннән алына. Салым объекты булып ... тора.

1) салым түләүче

2) эш хакы

3) фирма

4) салым хезмәте

864. Икътисади системаның билгеләре һәм типлары арасында тәңгәллек урнаштырыгыз: : беренче баганадагы һәр элементка икенче баганадан туры килә торган элементны сайлап алыгыз.

<u>БИЛГЕЛӘР</u>	**<u>ИКЪТИСАДИ СИСТЕМАЛАРНЫҢ ТИПЛАРЫ</u>**
А) Икътисадның төп мәсьәләләрен гореф-гадәтләр ярдәмендә хәл итү	**1)** базар
Б) җиргә, промышленныость предприятияләренә дәүләт милке	**2)** традицион
В) җитештерүчеләрнең хуҗалык итү эшчәнлегенә ирек	**3)** өстән килгән командага нигезләнгән (планлы)
Г) хезмәт продуктлары белән табигый алмаш натуральный	
Д) икътисад белән идарә итүнең дминистратив ысуллары	

Таблицага сайлаган цифрларны туры килгән хәрефләр астына язып куегыз.

865. Кибеттә товарларның ассортименты сизелерлек артты. Бу факт кайсы икътисади къренешне чагылдыра? .

1) тәкъдим

2) спрос

3) дефицит

4) инфляция

866. Базар икътисады булган илләрдә дәүләт

1) җитештерә торган товарларның исемлеген билгели

2) эшмәкәрлек иреген гарантияли

3) Хезмәткәрләрнең эш хакы күләмен билгели

4) күпчелек промышленность предприятияләренә ия була

867. Базар икътисадын башка икътисади система төреннән

1) җитештерү чараларына дәүләт милке өстенлек итү

2) хуҗалыкны планлы алып бару

3) ресурсларны үзәкләштереп бүлү

4) бәяләрнең ирекле куелышы

868. Эшмәкәрлек эшчәнлегенең төп мотивы ... чагылыш таба.

1) конкурентны базардан кысрыклап чыгару

2) халыкның ихтыяҗларын канәгатьләндерү

3) табыш алу

4) товар базарын тулыландыру

869. Ресурсларның чикләнгәнлеге турындагы фикерләр дөресме?
А. Ресурсларның чикләнгәнлеге проблемасы тулысынча фән тарафыннан хәл ителә ала.
Б. Ресурсларның чикләнгәнлеге җәмгыятьнең ихтыяҗы үсүгә бәйле

1) А гына дөрес

2) Б гына дөрес

3) ике фикер дә дөрес

4) ике фикер дә дөрес түгел

870. Хуҗалык эшчәнлегенең җитештерүгә тотылган акчадан шуның өчен алынган керемнәр суммасы зуррак булу – ул

1) бәя

2) ихтыяҗ

3) тәкъдим

4) керем

871. Z илендә автомобильләр җитештерү базарында төрле формадагы милеккә ия предприятияләр арасында конкуренция югары. Мондый . ситуация ... икътисадка хас.

1) үзәкләштерелгән

2) базар

3) монополияләштерелгән

4) традицион

872. Һәр положениесе хәреф белән билгеләнгән текстны укыгыз.

(А) Базарда товар дефициты тигезләнешле бәядән түбән булганда барлыкка килә. (Б) Бу ситуациядә зыян күрүче булып сатып алучы тора. (В) Аңа дефицит товарны эзләү өчен вакытын сарыф итәргә, чиратларда басып торырга кирәк була.

Текстның кайсы положенияләре

1) фактларны яктырта

2) фикерләрне белдерә

Таблицага положениягә туры килгән характерны чагылдырган цифрларны языгыз.

873. Әгәр дә фирманың кереме чыгымыннан зуррак икән

1) керем ала

2) зыян күрә

3) капиталь керемнәрне киметә

4) җиңеләйтелгән салым салынудан файдалана

874. Тегү мастерское хезмәткәрләре бер үк вакытта милек хуңалары да һәм хезмәткәрләр дә. Предприятиенең кооператив формалы милек иясе булуы турында нәтиҗә чыгару өчен нинди өстәмә мәгълүмат булу кирәк?

1) Предприятие ирләр күлмәкләре җитештерә.

2) Керем хезмәткәрнең хезмәттә катнашуыннан чыгып бүленә.

3) Хезмәткәрләр предприятие акцияләренә ия.

4) Предприятиеләр үз вакытында салым түлиләр.

875. Җәмгыять тормышында икътисадның роле турындагы фикер йөртүләр дөресме?
А. Икътисад кешеләрне матди байлыклар белән тәэмин итә.
Б. Икътисад гомумән җәмгыятьнең барлыкка килүен һәм үсешен өйрәнә.

1) А гына дөрес

2) Б гына дөрес

3) ике фикер дә дөрес

4) ике фикер дә дөрес түгел

876. Базар икътисады урнашкан дәүләттә өстән команда бирелгән (планлы) дәүләттән аермалы буларак,

1) ихтыяҗ һәм тәкъдим көйләнә

2) бюджетның керемен яңадан бүлә

3) Турыдан-туры салынмаган салымнар

4) Шәхси милекне закон нигезендә яклый

877. Дәүләт сәламәтлек саклау системасын финанслый. Бу очракта дәүләт нинди икътисади функция башкара?

1) дәүләт бюджетын тулыландыру

2) Икътисадны хокукый көйләү

3) әйләнештәге акча массасын көйләү

4) җәмгыять байлыгын җитештерү

878. Кайсы мисал җитештерү сферасындагы мөнәсәбәтләрне чагылдыра?

1) кафеда төшке аш әзерләү

2) сәүдә үзәгендә конькилар сатып алу

3) китапханәгә бару

4) борынгы җиһазны сату

879.Фирма арендага алган җир мәйданында теплицалар төзи һәм ел дәвамында яшелчә һәм тәмләткеч үләннәр үстерә. Фирма үзе үстергән продукцияне шәһәрнең эре кибетләренә тарата. Нәрсә фирманың капиталы булып тора?

1) теплицалар һәм җиһазлар

2) фирма хезмәткәрләре

3) җир мәйданы

4) фирманың җитәкчесе

880. Базар шартларында дәүләтнең функцияләренең берсе булып керемнең өлешләрен яңадан бүлү тора. Бу функциянең чагылышы булып нәрсә тора?

1) пенсияләр һәм социаль пособияләр түләү

2) Граждан кодексына төзәтмәләр кабул итү

3) автомобиль юлларын төзүне финанслау

4) товарларның сыйфатына дәүләт стандартлары урнаштыру

881.Эш хакы турындагы түбәндәге фикерләр дөресме?
А. Эш хакының күләменә хезмәткәрнең квалификациясе йогынты ясый.
Б. Эш хакы һәрвакытта да эш көненең озынлыгына бәйле.

1) А гына дөрес

2) Б гына дөрес

3) ике фикер дә дөрес

4) ике фикер дә дөрес түгел

882. Машина төзелеше комбинаты хезмәткәрләре әлеге предприятиянең үзләрендәге кыйммәтле кәгазьләреннән керем алалар. Бу хокукны алар эштән киткән очракта да саклыйлар. Әлеге предприятие нинди милек формалы предприятие булып санала?

1) дәүләт милке

2) кооператив милек

3) хосусый милек

4) акционер милек

883.Кибеттә товар сату белән шөгыльләнү кайсы төр икътисади эшчәнлеккә карый?

1) җитештеү

2) бүлү

3) алмашу

4) куллану

884. Һәр положениесе хәреф белән билгеләнгән текстны укыгыз.

(А) Ресурслар һәм корпорацияләргә ия эре хуҗалар икътисади властька ия. (Б) Мөгаен, һәр җәмгыятьнең социаль тигезсезлек, байлыкның тупланышы һәм ярлылыкның масштабларының билгеле бер рамкалары турында күзаллаулары бар. (В) Күп кенә цивилизацияле илләрдә хәзер байлыгыңны ачыктан-ачык күрсәтү тәрбиясезлек санала.

Текстның кайсы положенияләре

1) фактларны яктырта

2) фикерләрне белдерә

Таблицага положениягә туры килгән характерны чагылдырган цифрларны языгыз.

885. «Икътисад » төшенчәсенең берничә төрле мәгънәсе бар . Икътисадны хуҗалык буларак нәрсә аңлата (иллюстрацияли) ?

1) биржа активлыгы күрсәткечләре үзгәрүгә анализ

2) инфляция үсешенең сәбәпләрен аңлату

3) дәүләт бюджеты күрсәткечләренә исәп-хисап

4) товарлар җитештерү һәм хезмәт күрсәтү

886. Дәүләт файдасына мәҗбүри кайтарылмый торган түләүләрне, аларны түләүчеләрнең закон нигезендә башкарган гамәлләре түбәндәге төшенчә белән бедерәләр.

1) сарыф итү//тоту

2) чыгымнар

3) керемнәр

4) салым

887. Икътисади системаның билгеләре һәм типлары арасында тәңгәллек урнаштырыгыз: : беренче баганадагы һәр элементка икенче баганадан туры килә торган элементны сайлап алыгыз.

БИЛГЕЛӘР		**ИКЪТИСАДИ СИСТЕМА ТИПЛАРЫ**	
А)	кулланучының ирекле сайлавы	**1)**	базар
Б)	җитештерүче һәм товарларны, хезмәт күрсәтүне сатучы арасындагы конкуренция	**2)**	командага нигезләнгән
В)	җитештерүне директив (күрсәтмә бирү аша) планлаштыру		
Г)	дәүләт милкенең өстенлек итүе		
Д)	ресурсларны бер үзәк аша бүлү		

Сайлап алган цифрларыгызны таблицага тәңгәл килгән хәрефләр астына языгыз.

888. Z илендә дәүләт кече эшмәкәрлекне (бизнесны) үстерү өчен дәүләт уңай шартлар тудыра. Шуның турыдан-туры нәтиҗәсе булып ... торырга мөмкин.

1) җитештерүне техник модернизацияләү

2) дәүләт бюджеты дефициты барлыкка килү

3) хосусый предприятияләр саны арту

4) кулланучыларның чыгымнары кимү

889. Базар механизмы турындагы фикерләр дөресме?
А.Базар шартларында товарларның бәяләре ихтыяҗ һәм тәкъдимнең мөнәсәбәтләренә нигезләнеп көйләнә.
Б.Конкуренция базарның бердән-бер көйләүчесе булып тора.

1) А гына дөрес
2) Б гына дөрес
3) ике фикер дә дөрес
4) ике фикер дә дөрес түгел

890. Чистарткыч корылмалар җитештерә торган завод бюджеттан финанслана.. Әлеге завод милекнең нинди формалы предприятиясе булып тора?

1) акционерлык
2) кооператив
3) дәүләт
4) шәхси

891. «Икътисад» төшенчәсенең берничә мәгънәсе бар. Икътисадны хуҗалык буларак кайсы җавап иллюстрацияли?

1) азык-төлек гипермаркетлары челтәрләре ачу
2) дәүләт бюджеты күрсәткечләре исәп-хисап
3) инфляция үсүнең сәбәпләрен аңлату
4) товарларга ихтыяҗны прогнозлау

892. Укытучы дәрестә базар һәм планлы икътисад үзенчәлекләре турында сөйли. Әлеге ике төр икътисади системаны чагыштырыгыз.
Таблицаның беренче колонкасына охшаш якларын, икенчесенә - аермалы

якларын языгыз.

1) товарлар җитештерү һәм хезмәт күрсәтү

2) җитештерүчеләр арасында конкуренция

3) ресурслар белән директив идарә итү

4) ресурсларның чикләнгәнлегенә бәйле мәсьәләләрне хәл итү

893. Z илендә   товар җитештерү һәм акча әйләнеше күзәтелә, халыкның күпчелеге сәнагать (промышленность) предприятияләрендә эшли. Өстәмә мәгълүматның кайсы Z илендә   базар икътисады характерында дигән нәтиҗә ясарга нигез була ала?

1) Эш бирүче һәм хезмәткәрләр хезмәт килешүе төзиләр.

2) Дәүләт   чит илләргә чыгарыла (экспорт)   һәм чит илләрдән кертелә торган   (импорт) продукцияләргә салым сала.

3) Продукцияне җитештерүчеләр үзара иркен рәвештә   көндәшлек (конкурентлык) итәләр.

4) Дәүләт әйләнештәге акча массасын тикшерүдә (контрольдә) тота.

894. Җәмгыять белеме дәресендә укытучы салымның төрләре турында сөйли. Турыдан-туры керә торган һәм турыдан-туры кермәгән салымнарны чагыштырыгыз. Таблицаның беренче колонкасына охшаш якларын, икенчесенә - аермалы якларын языгыз.

1) дәүләт бюджетына керәләр

2) товар (хезмәт күрсәтү) бәясенә кертелгәннәр

3) гражданнардан һәм фирмалардан алына

4) акцизлар, таможня пошлиналары рәвешендә чагылыш табалар

895. Базар икътисадын башка төр икътисади системалардан нәрсә аерып тора?

1) дәүләтнеке булган мөлкәтнең өстенлек итүе

2) хуҗалык эшчәнлегенең дәүләт тарафыннан көйләнүе

3) бәяләрне ихтыяҗ һәм тәкъдим арасындагы баланстан чыгып урнаштыру

4) җитештерү факторларын үзәкләшкән рәвештә бүлү

896. Акча турында түбәндәге фикерләр дөресме?

А. Акча кеше тормышы өчен кирәкле барлык ихтыяҗлар (благ) бәясенең гомуми эквиваленты ролен уйный.

Б. Акчаны теләсә нинди башка төр товарга алмаштырып була, бу үз чиратында товар җитештерүчеләр арасындагы бәйләнеш булдыруны җиңеләйтә. .

1) А гына дөрес

2) Б гына дөрес

3) ике фикер дә дөрес

4) ике фикер дә дөрес түгел

897. Автосалонда автомобильләр сату икътисади эшчәнлекнең нинди төренә карый?

1) җитештерүгә

2) бүлүгә

3) алмашуга

4) куллануга

898. Дәүләт базар икътисады шартларында төрле функцияләр башкара. Түбәндәгеләрнең кайсы җәмгыять ихтыяҗын канәгатьләндерү өчен кирәкле шартларны җитештерүгә карый?

1) яңа муниципаль мәктәпкәчә яшьтәге балалар өчен булган учреждениеләр ачу

2) милли валюта курсын ныгыту буенча чаралар

3) инфляциягә каршы сәясәт уздыру

4) предприятияләргә салым салуны тормышка ашыру

899.Эшмәкәрлек турында фикерләрнең кайсы дөрес?
А. Эшмәкәрлек - ул кешеләрнең мөстәкыйль табыш алу ниятеннән теге яки бу эшчәнлеккә тулы гарантия булмаган хәлдә акча тоту. .

Б. Эшмәкәрлек белән фәкать оешмалар һәм учреждениеләр генә шөгыльләнә ала.

1) А гына дөрес

2) Б гына дөрес

3) ике фикер дә дөрес

4) ике фикер дә дөрес түгел

900. Зур гастроном артыннан шәһәрнең барлык азык-төлек кибетләре бәйрәм алдыннан бәяләр төшү һәм төрле шундый акцияләр турында игълан иткәннәр. Әлеге мисал кайсы икътисади күренешнең иллюстрациясе булып тора?

1) ихтыяҗ

2) конкуренция

3) махсуслашу

4) базар тигезләнеше

901. Базар икътисадын кайсы чагылдыра?

1) дәүләт милке өстенлек алу

2) централизованное распределение товар һәм хезмәт күрсәтүне үзәкләштереп тарату

3) бәяләрне ирекле рәвештә кую

4) сәүдә үсешенең түбән булуы

902. Эшмәкәр очсыз бәяле кафелар челтәре ачкан. Бу фирмада җитештерү факторы буларак ... тора.

1) төрле җайланмалар, җиһазлар

2) пешекчеләр, кондитерлар һәм официантлар штаты

3) залларның үзенчәлекле бизәлеше

4) азык-төлек сатып алуга тотылган акчалар

903. Базар икътисады турындагы фикерләрнең кайсы дөрес?

А. Базар икътисады шартларында җитештерүче өстән төшерелгән план рамкалары белән чикләнгән.

Б. Дәүләт тарафыннан идарә ителә торган икътисад формасында товарларга һәм хезмәт күрсәтүгә бәяләр беренче чиратта кулланучыларның мәнфәгатьләреннән чыгып билгеләнә.

1) А гына дөрес

2) Б гына дөрес

3) ике фикер дә дөрес

4) ике фикер дә дөрес түгел

904. «Икътисад» төшенчәсенең берничә мәгънәсе бар. Икътисадны хуҗалык буларак кайсы җавап иллюстрацияли?

1) биржа активлыгы күрсәткечләре анализы

2) инфляция үсеше сәбәпләрен аңлату

3) ихтыяҗны формалаштыру закончалыкларын ачыклау

4) халыкка чәчтараш хезмәте күрсәтү

905. Предприятие тортлар пешерә. Түбәндә бирелгәннәрнең кайсы предприятиянең хезмәт җитештерүчәнлеген чагылдыра?

1) 15 хезмәткәр тәүлек эчендә 1500 торт пешерә

2) предприятие 35 төрдәге торт пешерә

3) предприятиядә югары квалификацияле 10 кондитер эшли

4) тортларны һәр көн саен 40 кибеткә җиткерәләр

906. Базар икътисады шартларында дәүләт тимер юллар төзелешен тәэмин итә. Әлеге мисал дәүләтнең кайсы икътисади функциясенең чагылышы булып тора?

1) җәмгыять өчен кирәк булган хезмәтләрне (благ) җитештерү

2) акча әйләнешен көйләү

3) эшмәкәрлек эшчәнлеген көйләү

4) инфляциягә каршы сәясәт уздыру

907. Салымның төрләре һәм мисаллар арасында тәңгәллек урнаштырыгыз: : беренче баганадагы һәр элементка икенче баганадан туры килә торган элементны сайлап алыгыз.

МИСАЛЛАР	**САЛЫМНАРНЫҢ ТӨРЕ**
А) акциз җыюлары	1) турыдан-туры керә торган салымнар
Б) физик затларның керемнәренә салым	2) турыдан-туры керми торган салымнар

В) транспорт налогы

Г) сатудан налог

Д) җир налогы

Сайлап алган цифрларыгызны таблицага тәңгәл килгән хәрефләр астына языгыз.

908. Z иле базарында балалар товарларын берничә дистә фирма тәкъдим итә, алар кулланучыларны җәлеп итү өчен үзара ярышалар. Бу мисал кайсы икътисади күренешне чагылдыра?

1) ихтыяҗ

2) базар тигезләнеше

3) конкуренция

4) дефицит

909. Кибеттә товарларның ассортименты күзгә күренеп киңәя. Бу мисал кайсы икътисади күренешне чагылдыра?

1) тәкъдим

2) ихтыяҗ

3) дефицит

4) инфляция

910. Түбәндә китерелгәннәрнең кайсы хезмәткәрнең эш хакы күләменә йогынты ясый?

1) кулланучылар товарларының бәясе

2) товарлар һәм хезмәт күрсәтү бәяләренең тотрыклылыгы

3) хезмәткәрнең квалификациясе һәм хезмәт сөючәнлеге

4) керемнәрнең тигезсезлеге

911. Салымнар турындагы фикерләрнең кайсы дөрес?
А. РФ салымнар федераль, региональ, җирле төрләргә бүленә?
Б. Турыдан-туры булмаган салымнар салым түдәүчеләрнең керемнәреннән яки мөлкәтләреннән алыналар.

1) А гына дөрес

2) Б гына дөрес

3) ике фикер дә дөрес

4) ике фикер дә дөрес түгел

912. Мисалларның кайсы җитештерү өлкәсендәге мөнәсәбәтләрне чагылдыра?

1) кафеда бизнес-ланч әзерләү

2) сатып алган өчен кредит картасы белән түләү

3) танылган курортта булу

4) ял йортына путёвка сату

913. Гражданнар һәм фирмаларның табыш алу ниятеннән мөлкәти җаваплылыкны өсләренә алып башкарган икътисади эшчәнлек ... дип атала.

1) эшмәкәрлек

2) сәүдә

3) куллану

4) тәкъдим

914. Базар турындагы фикерләрнең кайсы дөрес?

А. Базар җитештерүчегә һәм кулланучыга бәяләр турында мәгълүмат бирә.
Б. Базар механизмы җитештерүне оештырырга һәм товар җитештерүче һәм аннан кулланучыны, хезмзт күрсәтүчене бәйләргә ярдәм итә.

1) А гына дөрес

2) Б гына дөрес

3) ике фикер дә дөрес

4) ике фикер дә дөрес түгел

915. Закон тәртибендә түләүчеләр тарафыннан тормышка ашырыла торган мәҗбүри кире кайтмый торган түләүләр .... белән билдерелә.

1) табыш

2) салым

3) рента

4) чыгымнар

916. Һәр положениесе хәреф белән билгеләнгән түбәндә бирелгән текстны укыгыз.
(А)Хезмәткәр үзенең хезмәте өчен акчалата түләү – эш хакы ала. (Б) Аның күләме законнар җыелмасы һәм хезмәт килешүе нигезендә билгеләнә.
(В)Хезмәткәр үзенең эш хакы белән бары тик аның ихтыяҗларын канәгатьләндерерлек күләмдә булганда гына риза булыр.

Текстның кайсы положениеләре

1) фактларны чагылдыра

2) фикерне чагылдыра

Таблицага тәңгәл килгән положенияләрнең характерын чагылдырган цифрларны язып куегыз.

917. Дәүләт җәмгыятьнең икътисади тормышында төрле функцияләр башкара. Мисал өчен конкуренцияне яклый. Түбәндә китерелгән мисалларның кайсы әлеге функцияне иллюстрацияли?

1) Хөкүмәт җирләрне сату-алуның тәртибен үзгәртте

2) үзәк банк инфляциягә каршы чаралар комплексын тормышка ашырды

3) мәгарифне үстерү буенча дәүләт программасы кысаларында яңа мәктәп ачылды

4) парламент монополиягә каршы булган законнар җыелмасына үзгәрешләр кертте

918. Z илендә товар җитештерү һәм акча әйләнеше күзәтелә. Нинди өстәмә мәгълүмат Z иле икътисадының базар икътисады характерында булуы турында нәтиҗә ясарга мөмкинлек бирер?

1) Дәүләт хезмәткәрләргә бирелә торган эш хакы күләмен билгели.

2) Финанслар министерстрлыгы алынган табышны ничек файдаланырга икәнлеген хәл итә.

3) Төзелеш буенча дәүләт комитеты җитештерүне үстерү өчен нәрсә төзергә икәнлеген билгели.

4) Нәрсәне һәм күпме җитештерергә икәнлекне җитештерүче үзе билгели.

919. Хезмәткәр тарафыннан билгеле бер вакыт аралыгында чыгарылган продукциянең күләмен билгеләү өчен галимнәр ... термины кулланалар.

1) эш хакы

2) хезмәтне стимуллаштыру

3) җитештерү факторы

4) хезмәт җитештерүчәнлеге

920. Базар икътисады өчен ... характерлы.

1) җитештерү чараларына дәүләт милекчелеге хөкем сөрү
2) конкуренция булмау
3) ресурсларны үзәкләштереп бүлү
4) ихтыяҗ һәм тәкъдимнең товарның бәясенә йогынтысы

921. Күмәчнең бәясе 25 сум. Әлеге мисал акчаның кайсы функциясен чагылдыра?

1) аралашу чарасы
2) җыю (туплау) чарасы
3) бәя мерасы
4) дөнья акчалары

922. Кулланучының ихтыяҗы ... билгеләнә.

1) товарның кирәгеннән артык җитештерелүе белән
2) ресурсларның чикләнгәнлеге белән
3) керемнәр дәрәҗәсе белән
4) җитештерүне оештыру формасы белән

923. Z илендә бер төркем реформалар уздырыла һәм шулар нәтиҗәсендә дәүләт тарафыннан планлаштырылган (командный) икътисадтан базар икътисадына күчеш күзәтелә. Әлеге ике икътисади системаны чагыштырыгыз. Таблицаның беренче колонкасына охшаш якларының тәртибен чагылдырган номерларны , икенчесенә - аермалы якларны чагылдырганнарын язылыгыз.

1) товарлар һәм хезмәт күрсәтүне (услуг) җитештерү

2) товар җитештерүчеләрнең конкуренциясе

3) дәүләт милекчелегенең өстенлек итүе

4) ресурсларның чикләнгәнлегенә бәйле мәсьәләләрне хәл итү

924. Базар икътисадында

1) җитештерүгә кагылышлы барлык мәсьәләләр икътисад белән идарә итүнең үзәк органнары тарафыннан кабул ителә

2) җитештерүчеләр өчен мәҗбүри булган дәүләт планнары кабул ителә

3) нәрсә җитештерергә икәнлеге турындагы карарны җитештерүче үзе кабул итә

4) ихтыяҗ карточкалар, талоннар, ташламалары булган кешеләрнең (льготникларның) исемлеге нигезендә җайга салынып алып барыла

925. Кешеләрнең, тулаем алганда, җәмгыятьнең нормаль яшәеше өчен кирәк булган шартларны тудыру процессын ... дип атыйлар.

1) конкуренция

2) базар механизмы

3) тәкъдим

4) җитештерү

926. Ресурсларның төрләре һәм җитештерү факторлары арасында тәңгәллек урнаштырыгыз: : беренче баганадагы һәр элементка икенче баганадан туры килә торган элементны сайлап алыгыз.

РЕСУРСЛАРНЫҢ ТӨРЛӘРЕ	**ҖИТЕШТЕРҮ ФАКТОРЛАРЫ**
А) заводның бинасы	**1)** җир
Б) файдалы казылмалар	**2)** капитал

В) станоклар һәм җиһазлар **3)** хезмәт

Г) төзелеш материаллары

Д) хезмәткәрләр

Сайлап алган цифрларыгызны таблицага тәңгәл килгән хәрефләр астына языгыз.

927. Базар икътисады турындагы фикерләр дөресме?
А. Базар икътисадының нигезендә шәхси милеккә хокук ята.
Б. Базар икътисады шартларында дәүләт предприятияләр тарафыннан чыгарылырга тиешле продукциянең күләмен алдан планлаштыра.

1) А гына дөрес

2) Б гына дөрес

3) ике фикер дә дөрес

4) ике фикер дә дөрес түгел

928. Вера әле иртә яздан ук берничә пар җәйге аяк киеме сатып алып куеп, җәйге сезонга алдан ук әзерләнеп куярга уйлый. Әмма кибетләрдә әле яңа коллекциядән җәйге аяк киемнәре булмаганлыгын ачыклый. Кыз кайсы икътисади күренеш белән очраша?

1) икътисадны монополизацияләү

2) тәкъдимнәрнең сезонга бәйлелеге

3) товар житештерүчеләрнең конкуренциясе

4) ихтыяҗның үсүе

929. Традицион икътисадны башка төр икътисади системадан нәрсә аерып тора?

1) җитештерү чараларына шәхси милекнең өстенлек итүе

2) җитештерүне кабул ителенгән гадәтләр нигезендә көйләү

3) иҗтимагый - файдалы җитештерүнең алга китүе

4) бәяләрне үзәкләштереп кую

930. Анна Көньяк Африкага сәяхәткә барарга планлаштыра. Ел дәвамында ул эш хакының бер өлешен туристик путевка алу өчен җыеп бара. Бу мисал акчаның кайсы функциясен иллюстрацияли?

1) дөньяда йөрештә булган акчалар

2) мөрәҗәгать чарасы

3) бәя күләме

4) акча туплау чарасы

931. Базарда сатыла яки алыштырыла торган теләсә нинди продуктны ... дип атыйлар.

1) акча

2) ресурс

3) бәя

4) товар

932. “Икътисад” төшенчәсен “хуҗалык” мәгънәсендә нәрсә иллюстрацияли?

1) көнкүреш техникага ихтыяҗны прогнозлау

2) кулланучы кредитына ихтыяҗ үзгәрүне исәпкә алу

3) халыкка чәчтараш хезмәте күрсәтү

4) икътисад функциясе кануннары

933. Хөкүмәт милли валюта курсын ныгыту һәм инфляцияне киметү буенча

чаралар кабул итә. Әлеге мисал дәүләтнең кайсы   икътисади функциясен иллюстрацияли?

1) финанс системаның тотрыклылыгына ярдәм итү

2) икътисадны хокукый көйләү

3) хезмәткәр һәм эш бирүче арасындагы мөнәсәбәтләрне җайга салу

4) конкуренцияне монополизмнан яклау

934. Базар икътисады турындагы фикерләр дөресме?

А. Базар икътисады шартларында ресурсларны үзәкләштереп бүлү тормышка ашырыла.

Б. Базар икътисады шартларында товарларга һәм хезмәт күрсәтүгә бәяне базар куя.

1) А гына дөрес

2) Б гына дөрес

3) ике фикер дә дөрес

4) ике фикер дә дөрес түгел

935. Кайсы билге базар икътисадына карый?

1) дәүләт милкенең өстенлек итүе

2) бәяләрнең ирекле куелышы

3) сәүдәнең артык үсештә булмавы

4) товарлар һәм хезмәт күрсәтүне үзәкләштереп бүлү

936. Салымнар турындагы фикерләр дөресме?

А. Бюджетка салымнар керү җәмгыятьнең социаль яктан яклау тапмаган кешеләргә ярдәм итә.

Б. Турыдан-туры күчмәгән салымнарны, турыдан-туры күчкәннәрдән аермалы буларак, түләү мәҗбүри түгел.

1) А гына дөрес

2) Б гына дөрес

3) ике фикер дә дөрес

4) ике фикер дә дөрес түгел

937. Кеше үзен кулланучы ролендә ... процесста күрсәтә.

1) товар сатып алганда

2) сәяси сайлауларда катнашканда

3) сәнгать әсәрләре иҗат иткәндә

4) авыл хуҗалыгы эшләрендә

938. Җәмгыять белеме дәресендә икътисади системалар карала. Планлы һәм базар икътисады системаларын чагыштырыгыз. Таблицаның беренче колонкасына охшаш якларының тәртибен чагылдырган номерларны , икенчесенә - аермалы якларны чагылдырганнарын языгыз.

1) чикләнгән ресурслардан файдалану мәсьәләсен чишү

2) ирекле конкуренция механизмы эшләү

3) товар- акча мөнәсәбәтләре булу

4) җитештерүченең кулланучы өстеннән диктатурасы

939. Текстны укыгыз, андагы һәр положение хәреф белән чагылдырылган.
(А)Экономистлар эшмәкәрлекне определяют предпринимательство как инициативага нигезләнгән мөстәкыйль эшчәнлек итеп кабул итәләр, ул табыш алуга юнәлдерелгән, ләкин тотылган акчалар һәрвакытта да акланмый, янарга да мөмкин. (Б) Бөлгенлеккә калган барлык эшмәкәрләрне кызганырга кирәк түгел. (В)Аларның бернәрсәгә дә нигезләнмәгән тәвәккәллеге яклау табарга тиеш түгел
Текстның кайсы положенияләре ... чагылдыруын билгеләгез.

1) фактларны чагылдыра

2) фикерне белдерә

Таблицага тәңгәл килгән положениенең характерын белдергән цифрны языгыз.

940. Дөньяның шикәр җитештерә торган берничә регионында яуган көчле яңгырлар уңышка зур зыян китерәләр. Шуңа бәйле рәвештә шикәр базарында нинди үзгәрешләр килеп чыгарга мөмкин?

1) шикәргә ихтыяж кими

2) шикәрнең сыйфаты яхшыра

3) шикәр сату кими

4) шикәрдән файдаланучы фирмалар саны арта

941. Акча турындагы түбәндәге фикерләр дөресме?
А. Акча – товар һәм хезмәт күрсәтүнең гомуми эквиваленты.

Б. Акча төрле ихтыяҗларны канәгатьләндерү чаралары өчен исәп-хисап ясау чарасы.

1) А гына дөрес

2) Б гына дөрес

3) ике фикер дә дөрес

4) ике фикер дә дөрес түгел

942. Ирина һәм Максим - ир белән хатын. Ирина банкта эшли һәм эш хакын оклад күләмендә ала, Максим заводта эшли һәм аңа хезмәт хакын эш күләменнән чыгып түлиләр. Ике форма буенча да эш хакы түләгәндә исәпкә алына торган шартларны – оклад һәм эш күләменнән чыгып түләү чагыштырыгыз.

Таблицаның беренче колонкасына охшаш якларының тәртибен чагылдырган номерларны , икенчесенә - аермалы якларны чагылдырганнарын языгыз.

1) хезмәткәрнең квалификациясен исәпкә алу

2) эш хакының тотрыклы, үзгәрешсез күләме

3) хезмәткәр тарафыннан җитештерелгән продукциянең күләмен исәпкә алу

4) эш хакын тотрыклы түләү

943. Ихтыяҗ формалаштыру факторлары турындагы фикерләр дөресме?
А. Ихтыяҗ формалаштыруга кулланучыларның теләкләре йогынты ясый.
Б. Ихтыяҗ формалаштыруга бер-берсен алмаштыра ала торган товарларның бәяләре йогынты ясый.

1)	А гына дөрес
2)	Б гына дөрес
3)	ике фикер дә дөрес
4)	ике фикер дә дөрес түгел

944. Z илендә ирекле эшмәкәрлек принцибы хакимлек итә. Фирмалар үзләренең эшчәнлекләрендә кулланучылар ихтыяҗыннан чыгып эш йөртәләр. Z иленең икътисадын хуҗалык системасының кайсы төренә кертеп карарга мөмкин?

1) планлы

2) базар

3) командага нигезләнгән

4) традицион

945. Базар механизмы турындагы түбәндәге фикерләр дөресме?
А. Базар механизмы җитештерү чараларына дәүләт милке формасына нигезләнгән.
Б. Базар механизмының мөһим элементы булып, товарны җитештерүчеләр һәм хезмәт күрсәтүчеләр арасындагы көндәшлек (конкуренция) тора.

1) А гына дөрес

2) Б гына дөрес

3) ике фикер дә дөрес

4) ике фикер дә дөрес түгел

946. Дәүләт бюджетына керә торган төп чыганакларга ... кертәләр.

1) фирманың керемен

2) алынган кредитлар буенча түләүләрне

3) яллап эшләткән хезмәткәрләрнең эш хакын

4) турыдан-туры күчә һәм турыдан-туры күчми торган салымнар

947. Салым турындагы фикерләр дөресме?

А. Салымнар дәүләт бюджетының керемен билгелиләр.

Б. Турыдан-туры күчә торган салымнар салым түләүчеләрнең керемнәреннән алыналар.

1) А гына дөрес

2) Б гына дөрес

3) ике фикер дә дөрес

4) ике фикер дә дөрес түгел

948. Билгеле бер закон тәртибендә гражданнар һәм фирмаларның дәүләт файдасына булган мәҗбүри кайтарылмый торган түләүләре ... дип атала.

1) рента

2) салымнар

3) дивидендлар

4) чыгымнар

949. Мисалларның кайсы алмашуны икътисади эшчәнлек төре буларак шәрехли (иллюстрирацияли)?

1) шифаханәдә дәвалану

2) популяр курортта ял итү

3) самолётка билет сатып алу

4) камыр ризыклары әзерләү

950. Бер хатын-кыз кибеттә үзенә ошаган костюмның 5 мең торуы күрә. Бу мисал акчаның кайсы функциясен шәрехли?

1) түләү чарасы

2) алмашу чарасы

3) бәяләү мерасы

4) дөньяда йөри торган акча

951. Базар икътисадында дәүләт эшчәнлеге һәм функцияләренә китерелгән мисаллар арасында тәңгәллек урнаштырыгыз: беренче баганада бирелгән һәр элементка икенче баганадан туры килә торган элемент сайлагыз.

ДӘҮЛӘТ ЭШЧӘНЛЕГЕНӘ МИСАЛЛАР	**БАЗАР ИКЪТИСАДЫНДА ДӘҮЛӘТНЕҢ ФУНКЦИЯЛӘРЕ**
А) көндәшлекнең хокукый тәэмин ителеше	1) җәмгыять өчен кирәкле чараларны (блага) булдыру
Б) икътисадны монополияләштерүгә каршы көрәш	2) базар мөнәсәбәтләрен көйләү
	3) халыкны социаль тәэмин итү

В) җәмәгать транспорты эшен оештыру

Г) күп балалы гаиләләргә пособияләр түләү

Д) коммуналь хезмәт күрсәтү

Таблицага сайлаган цифрларыгызны тиешле хәрефләре астына языгыз.

953. Z илендә товар җитештерү һәм акча әйләнеше урнаштырылган. Кайсы өстәмә мәгълүмат Z иле икътисадының планлы характерда булуы турында нәтиҗә ясарга җирлек булып тора?

1) Илдә валютаның ныклы курсы урнаштырылган.

2) Күпчелек хезмәткәрләр промышленность предприятияләрендә эшли.

3) Җитештерелә торган продукциянең күләмен һәм структурасын дәүләт билгели.

4) Җитештерү факторлары шәхси милеккә карый.

954. Базар икътисады шартларында дәүләт төрле функцияләр башкара. Гражданнарның икътисади эшчәнлеген көйләүгә нәрсәләр керә?

1) кече бизнес предприятияләренә ташламалы кредитлар бирү

2) кораллы көчләрне финанслау

3) банк эшчәнлеге турында закон кабул итү

4) фармацевтика предприятияләренә дәүләт заказы

955. Ресурсларның чикләнгәнлеге турындагы фикерләр дөресме?

А. Ресурсларның чикләнгәнлеге астында, кешеләрнең товар һәм хезмәт күрсәтүгә булган чиксез ихтыяҗлары белән чагыштырганда, әлеге ресурсларның җитәрлек булмавын аңлыйлар.

Б. Ресурсларның чикләнгәнлеге җәмгыятьтән хуҗалык эшчәнлеге бик уйлап оештыруны таләп итә.

1) А гына дөрес

2) Б гына дөрес

3) ике фикер дә дөрес

4) ике фикер дә дөрес түгел

956. Дәүләт җәмгыятьнең икътисади тормышында төрле функцияләр башкара. Мисалларның кайсы җәмгыять өчен кирәкле хезмәтне (блага) җитештерүне чагылдыра?

1) эшмәкәрлек турында закон кабул итү

2) гражданнарны түләүсез сәламәтлекне саклау хезмәте белән тәэмин итү

3) гражданнардан салым җыю

4) дәүләт башлыгының икътисади мәсьәләләр буенча ясаган чыгышы

957. Икътисади ресурсларның чикләнгәнлеге турындагы фикерләр дөресме?

А. Ресурсларның чикләнгәнлеге мәсьәләсе булган ресурсларның кирәкле күләмдә уңайлыкларны (блага) җитештерү өчен җитәрлек булмавына бәйле.

Б. Ресурсларның чикләнгәнлеге хәтта алга киткән илләрдә дә сизелә.

1) А гына дөрес

2) Б гына дөрес

3) ике фикер дә дөрес

4) ике фикер дә дөрес түгел

958. Базар икътисады шартларында дәүләтнең роле турындагы фикерләр дөресме?

А. Базар шартларында дәүләт җитештерү факторларының төп иясе булып тора.

Б.   Базар шартларында дәүләт предприятияләргә үтәлеше мәҗбүри булган хуҗалык белән бәйле планнар бирә.

1) А гына дөрес

2) Б гына дөрес

3) ике фикер дә дөрес

4) ике фикер дә дөрес түгел

959. Бер илнең хөкүмәте юллар һәм күперләр төзелешен финанслауны арттырган. Бу мисал дәүләтнең кайсы икътисади функциясен чагылдыра?

1) хезмәткәрләр һәм эш бирүче арасындагы мөнәсәбәтләрне җайга салу

2) валюта системасының тотрыклылыгына ярдәм итү

3) көндәшлекне (конкуренцияне) монополизмнан саклау

4) җәмгыять өчен уңайлыклар тудыру

960. Акча турында әйтелгән фикерләр дөресме?
А. Акча байлык туплау функциясен башкара.
Б. Акча тышкы сәүдә һәм халыкара   финанс операцияләрендә файдаланыла.

1) А гына дөрес

2) Б гына дөрес

3) ике фикер дә дөрес

4) ике фикер дә дөрес түгел

962. Һәр положениесе хәреф белән билгеләнгән текстны укыгыз.

(А) Төрле җитештерүчәнлеккә ия булган кешеләргә бер үк төрле эш хакы түләү гаделсезлек.   (Б) кайбер фирмаларда хезмәт хакы тигезләү күзлегеннән чыгып түләнә.   (В) Эш бирүчегә хезмәт хакын һәмпремия түләгәндә хезмәткәрләрнең тырышлыгын, эшкә мөнәсәбәтләрен исәпкә алу файдалы булыр иде.   Текстның кайсы положенияләре ... билгеләгез.

1) фактларны чагылдыра

2) фикерләрне белдерә

Таблицага положенияләрнең характерына туры килгән цифрларны языгыз.

963. Хезмәт базарында хезмәт хакы күләме турыдан-туры ... йогынтысында билгеләнә.

1) хезмәт күрсәтүгә ихтыяж һәм тәкъдимнәр

2) илдә билгеләнгән яшәү өчен кирәкле минимум

3) гражданнарның тупланга шәхси акчалары күләменнән

4) кулланучылар товарларының бәясеннән

964. Текстны укыгыз, аның һәр положениесе хәреф белән билгеләнгән.

(А) Социологик сораштыру үткәргәннән соң, 44% эшләүче гражданнары үз җитәчеләренең хезмәт хаклары турында белергә тиешбез дигән фикер белдерделәр. (Б) Бу мәгълүмат коллективка уңай тәссир итмәс. (В)Шул ук вакытта бу мәгълүмат югары хезмәт хакы түләнелгән җитәкченең вазифасын тиешенчә үтәү өчен яхшы мативация була ала. Текстның кайсы положенияләре ... билгеләгез.

1) фактны белдерә

2) фикерне белдерә

Таблицага положенияләрнең характерына туры килгән цифрларны языгыз.

965. Текстны укыгыз, аның һәр положениесе хәреф белән билгеләнгән.

(А) Социологик сораштыру буенча 64% эшче респондентларның эш процессын яхшырту буенча тәгъдимнәре бар. (Б) Респондетларның тәкъдимнәре кадрлар белән бәйле мәсьәләләрне чишүгә, хезмәт шартларын яхшыртуга, җитештерүне модернизацияләүгә бәйле. (В) Җитәкчелекнең предприятиядә эшләүчернең фикерләренә колак салулары һәм шуларны тормышка ашырулары эшчеләргә көчле мотивация булыр иде. Текстның кайсы положенияләре ... билгеләгез.

1) фактны белдерә

2) фикерне белдерә

Таблицага положенияләрнең характерына туры килгән цифрларны языгыз.

966. Текстны укыгыз, аның һәр положениесе хәреф белән билгеләнгән.

(А) Кибеттә сатып алучылардан сораштыру үткәрделәр “Кибеттә сезнең өчен нәрсә мөһим?” (Б)Сатып алучыларның өчтән бер өлеше товарларның бәяләре аларның сыйфатлары белән туры килүен, киң сайлау мөмкинлеге булуны, ассортиментның киң булуын мөһим дип саный. (В) Ташламалар һәм бонуслар булганда, шикләндерә, мона бик күп кибетләр басым ясый, әмма бу кулланучы өчен мавыктыргыч критерий булып саналмый. Текстның кайсы положенияләре ... билгеләгез.

1) фактны белдерә

2) фикерне белдерә

Таблицага положенияләрнең характерына туры килгән цифрларны языгыз.

967. Текстны укыгыз, аның һәр положениесе хәреф белән билгеләнгән.

(А) Кибеттә сатып алучылардан сораштыру үткәрделәр: “Сезне кәнәгатьләндересен өчен кибеттә сезнең өчен нәрсә мөһим?” (Б) Сатып алучыларның өчтән бер өлешенә чиратларның булмавы мөһим. (В) Мондый фикер һич тә гаҗәпләндерми, чөнки кеше өчен иң кадерле әйберләрнең берсе булып вакыт тора.   Текстның кайсы положенияләре ... билгеләгез.

1) фактны белдерә

2) фикерне белдерә

Таблицага положенияләрнең характерына туры килгән цифрларны языгыз.

968. Текстны укыгыз, аның һәр положениесе хәреф белән билгеләнгән.

(А) Балигъ булган яшьтәге кешеләргә галимнәр сорау биргәннәр: “Бизнес белән шөгыльләнү өченкайсы сыйфат аеруча мөһим?” (Б)Ачык , шат чырай, оештыру сәләте, җитәкчелек итә алу мөмкинлеге булу зур роль уйный. (В) Һәр кеше дә бизнес белән шөгыльләнә ала дигән фикер белән килешеп булмый. Текстның кайсы положенияләре ... билгеләгез

1) фактны белдерә

2) фикерне белдерә

Таблицага положенияләрнең характерына туры килгән цифрларны языгыз.

969. Беренче сыйныф укучысын мәктәпкә әзерләгән вакытта 2000 сумлык спорт киеме алалар. Әлеге мисал акчаның нинди функциясен тасвирлый.

1) дөнья акчасы
2) мөрәҗәгать чарасы
3) туплау чарасы
4) бәянең күләме

970. Антон Сергеевич фирма җитәкчесе. Табышны арттыру өчен яңа технологияләр керткән. Бу очрактан ул үзен кем буларак чагылдырган?

1) кулланучы
2) сатып алучы
3) гражданин
4) эшмәкәр

971. Инна, театр кассасыннан премьерага 500 сумга билет алды.

Әлеге мисал акчаның нинди функциясен чагылдыра?

1) дөнья акчасы
2) мөрәҗәгать чарасы
3) туплау чарасы
4) бәянең күләме

972. Z иле базарында балалар киеме буенча берничә фирма эшли. Алар кулланучыларны җәлеп итү максатыннан бер-берсе белән көндәшлек итә. Бу очракта кайсы икътисади күренеш чагылдырыла?

1) таләп

2) монополизм

3) конкуренция

4) табышның тигезсезлеге

973. Тортның бәясе 500 сум. Әлеге мисал акчаның нинди функциясенчагылдыра?

1) дөнья акчасы

2) мөрәҗәгать чарасы

3) туплау чарасы

4) бәянең күләме

974. Хезмәткәрләргә оешма түли торган акчалата бүләкне ничек атыйлар?

1) керем

2) салым

3) хезмәт хакы

4) яшәү минимумы

975. Товар эченә кергән салымны ничек атыйлар?

1) турыдан-туры алынмый торган җирле салым (акциз)

2) тариф

3) пошлина

4) санкция

976. Базар икътисады системасында ихтыяҗ һәм тәкъдим арасында нинди бәйләнеш күзәтелә?

А. Ихтыяҗ арту белән хезмәт һәм тәкъдим арта.

Б. Товарга тәкъдимнәр арткан саен хезмәт һәм ихтыяҗ арта.

1) бары тик А варианты дөрес
2) бары тик Б варианты дөрес
3) ике вариант та дөрес
4) ике вариант та дөрес түгел

977. Төп җитештерү факторлары (ресурслары) булып ... тора.
1) ихтыяҗ
2) конкурентлык
3) товар
4) хезмәт

978. Фирма арендага алган җирдә теплица төзи. Анда ул ел дәвамында яшелчә һәм тәмләткеч үләннәр үстерә. Әлеге продукцияне зур кибетләргә тапшыра. Бу очракта җитештерү ресурсы булып ... тора.
1) җир участогы
2) фирма хезмәткәрләре
3) җитештерелгән продукция
4) теплица һәм җиһаз

979. Җәмгыять тормышында дәүләт төрле икътисади функция башкара. Мисал өчен, керемнәрне яңача бүлә. Түбәндә бирелгән кайсы мисал икътисади функцияне чагылдыра?
1) акча чыгару
2) оешманың салым салу кагыйдәсен үзгәртү
3) коммерция банкына лицензия бирү
4) антимонополия законнарына үзгәрешләр кертү

980. Гражданин матурлык салоны ачу өчен банкта кредит ала. Үз керемен ул реклама кампаниясенә сала. Беренче елны салонда керем булмый, тора бара даими табыш була башлый. Бу мисал кайсы икътисади күренешне чагылдыра?
1) эшмәкәрлек
2) конкурентлык
3) сәүдә
4) инфляция

981. Базар икътисады турындагы түбәндәге фикерләр дөресме?
А. Базар икътисады өчен формаларның күптөрлелеге хас.
Б. Базар икътисады системасында товарның бәясен бары тик ихтыяҗ гына билгели.
1) бары тик А варианты дөрес

2) бары тик Б варианты дөрес
3) ике вариант та дөрес
4) ике вариант та дөрестүгел

982. Салымнар турында фикерләр дөресме?
А. Салым – дәүләтнең төп чыгымы.
Б. Салым түләү барлык гражданнарның бурычлары.
1) бары тик А варианты дөрес
2) бары тик Б варианты дөрес
3) ике вариант та дөрес
4) ике вариант та дөрестүгел

983. Z илендә гражданнарның керемнәреннән 20% подоходный салым түләтелә. Салым оъекты булып ... тора.
1) салым түләүче
2) хезмәт хакы
3) салым хезмәте
4) оешма

984. Бер пакет сок бәясе 45 сум. Әлеге мисал акчаның нинди функциясенчагылдыра.

1) дөнья акчасы
2) мөрәҗәгать чарасы
3) туплау чарасы
4) бәянең күләме

985. Инна бассейнга киләсе абонимент алу өчен, берничә ай хезмәт хакын җыеп барды. Әлеге мисал акчаның нинди функциясен тасвирлый?

1) дөнья акчасы
2) мөрәҗәгать чарасы
3) туплау чарасы
4) бәясенең чамасы

986. Акча турында түбәндәге фикерләр дөресме?

А. Акча –әйләнештә йөрү ролен башкара.

Б. Акча – товар бәясен күрсәтә.

1) бары тик А варианты дөрес
2) бары тик Б варианты дөрес
3) ике вариант та дөрес
4) ике вариант та дөрес түгел

987. Спорт костьюмының бәясе 3000 сум. Әлеге мисал акчаның нинди функциясен чагылдыра?.

1) дөнья акчасы
2) мөрәҗәгать чарасы
3) туплау чарасы
4) бәянең күләме

989. Бер кап конфетның бәясе 150 сум. Әлеге мисал акчаның нинди функциясен чагылдыра?

1) дөнья акчасы
2) акча әйләнеше чарасы
3) туплау чарасы
4) бәянең күләме

990. Роза чәчәге букетының бәясе 800 сум. Әлеге мисал акчаның нинди функциясен чагылдыра?

1) дөнья акчасы
2) акча әйләнеше чарасы
3) туплау чарасы
4) бәянең күләме

991. Роза чәчәге букетының бәясе 500 сум. Әлеге мисал акчаның кайсы функциясен чагылдыра?

1) дөнья акчасы

2) акча әйләнеше чарасы

3) туплау чарасы

4) бәянең күләме

992 . Бер кап печенье 35 сум тора. Әлеге мисал акчаның кайсы функциясен чагылдыра?

1) дөнья акчасы

2) мөрәҗәгать чарасы

3) туплау чарасы

4) бәясенең чамасы

993. Исемлектә базар һәм планлы икътисадның охшаш һәм аермалы яклары китерелгән. Таблицаның беренче баганасына охшаш якларының тәртип номерларын, икенчесенә – аермалы якларыныкын язып куегыз.

1) хосусый милек формасының өстенлек алуы

2) ресурсларның чикле булуы белән бәйле мәсьәләләрне хәл итүдәге ихтыяҗ

3) товарлар җитештерү һәм хезмәт күрсәтү

4) товар җитештерүчеләр арасындагы конкуренция

994. Дәүләт җәмгыятьнең икътисади тормышында төрле функцияләр башкара. Мисал өчен табышларны кабаттан бүлә. Мисалларның кайсы әлеге функцияне чагылдыра?

1) акча чаралары эмиссиясе

2) предприятияләргә салым салу тәртибен үзгәртү

3) коммерция банкларына лицензия бирү

4) монополиягә каршы законнар тупланмасына үзгәрешләр кертү

995. Фирма арендага алган җирләрендә теплицалар төзи һәм ел дәвамында шунда яшелчә һәм тәмләткеч үләннәр үстерә. Фирма үзенең продукциясен

шәһәрнең эре кибетләренә тапшыра. Хезмәт бу очракта җитештерү ресурсы буларак ... карый.

1) җир кишәрлеге

2) фирма хезмәткәрләре

3) продукция җитештерү

4) теплицалар һәм җиһазлар

996. Базар икътисады турында әйтелгән фикеләр дөресме?

А. Базар икътисадының нигезендә ирекле икътисади эшчәнлек принцибы ята.

Б. Базар икътисады яшәүчәнлегенең шарты булып җитештерү факторларына дәүләт милекчелеге булу тора.

1) бары тик А варианты дөрес
2) бары тик Б варианты дөрес
3) ике вариант та дөрес
4) ике вариант та дөрес түгел

997. Җитештерүнең төп факторларына (ресурсларына) ... керә.

1) ихтыяҗ

2) көндәшлек

3) товар

4) хезмәт

998. Матурлык салонында чәчтараш хезмәте күрсәтүче һәм төрле косметик процедуралар башкаручы 10 хезмәткәр эшли. Әлеге салон үз шәһәрендә иң танылганы. Мастерларның эш күрсәткеченең кайсы салондагы хезмәт җитештерүчәнлекне чагылдыра?

1) салонда заманча җайланмалар белән эшләү

2) профессиональ косметика белән эшләү

3) сменага уртача 10 клиентка хезмәт күрсәтү

4) хезмәткәрләрне профессиональ юнәлештә даими укытып тору

999. Z илендә төрле форма милекчелекне таныйлар һәм алар яклау таба. Фирма үзенең эшен кулланучыларның ихтыяҗыннан чыгып планлаштыра. Z илендәге х икътисадны хуҗалык системасының кайсы төренә кертеп карарга мөмкин?

1) планлы

2) базар

3) командага нигезләнгән

4) традицион

1000. Артем эш хакы алганнан соң, чалбар алу өчен 1 500 сум акча тота. Әлеге мисал акчаның кайсы төр функциясен чагылдыра?

1) бәянең күләме

2) әйләнеш чарасы

3) туплау чарасы

4) дөньякүләм акча

1001. Текстны укыгыз, аның һәр положениесе хәреф белән билгеләнгән.

(А) Кибеттә сатып алучылардан сораштыру үткәрделәр "Кибеттә сезнең өчен нәрсә мөһим?" (Б) Сатып алучыларның өчтән бер өлеше товарларның бәяләре аларның сыйфатлары белән туры килүен, киң сайлау мөмкинлеге булуны, ассортиментның киң булуын мөһим дип саный. (В) Ташламалар һәм бонуслар булганда, шикләндерә, мона бик күп кибетләр басым ясый, әмма бу кулланучы өчен мавыктыргыч критерий булып саналмый. Текстның кайсы положенияләре ... билгеләгез.

1) фактны белдерә

2) фикерне белдерә

Таблицага положенияләрнең характерына туры килгән цифрларны языгыз.

1002. Текстны укыгыз, аның һәр положениесе хәреф белән билгеләнгән.
(А) Кибеттә сатып алучылардан сораштыру үткәрделәр: “Сезне кәнәгатьләндересен өчен кибеттә сезнең өчен нәрсә мөһим?” (Б) Сатып алучыларның өчтән бер өлешенә чиратларның булмавы мөһим. (В) Мондый фикер һич тә гаҗәпләндерми, чөнки кеше өчен иң кадерле әйберләрнең берсе булып вакыт тора. Текстның кайсы положенияләре ... билгеләгез.

1) фактны белдерә

2) фикерне белдерә

Таблицага положенияләрнең характерына туры килгән цифрларны языгыз.

1003. Текстны укыгыз, аның һәр положениесе хәреф белән билгеләнгән.
(А) Балигъ булган яшьтәге кешеләргә галимнәр сорау биргәннәр: “Бизнес белән шөгыльләнү өченкайсы сыйфат аеруча мөһим?” (Б) Ачык, шат чырай, оештыру сәләте, җитәкчелек итә алу мөмкинлеге булу зур роль уйный. (В) Һәр кеше дә бизнес белән шөгыльләнә ала дигән фикер белән килешеп булмый. Текстның кайсы положенияләре ... билгеләгез.

1) фактны белдерә

2) фикерне белдерә

Таблицага положенияләрнең характерына туры килгән цифрларны языгыз.

1004. Беренче сыйныф укучысын мәктәпкә әзерләгән вакытта 2000 сумлык спорт киеме алалар. Әлеге мисал акчаның нинди функциясен тасвирлый.

1) дөнья акчасы
2) мөрәҗәгать чарасы
3) туплау чарасы
4) бәянең күләме

1005. Антон Сергеевич фирма җитәкчесе. Табышны арттыру өчен яңа технологияләр керткән. Бу очрактан ул үзен кем буларак чагылдырган?

1) кулланучы

2) сатып алучы

3) гражданин

4) эшмәкәр

1006. Инна, театр кассасыннан премьерага 500 сумга билет алды.

Әлеге мисал акчаның нинди функциясен чагылдыра?

1) дөнья акчасы

2) мөрәҗәгать чарасы

3) туплау чарасы

4) бәянең күләме

1007. Z иле базарында балалар киеме буенча берничә фирма эшли. Алар кулланучыларны җәлеп итү максатыннан бер-берсе белән көндәшлек итә. Бу очракта кайсы икътисади күренеш чагылдырыла?

1) таләп

2) монополизм

3) конкуренция

4) табышның тигезсезлеге

1008. Тортның бәясе 500 сум. Әлеге мисал акчаның нинди функциясен чагылдыра?

1) дөнья акчасы

2) мөрәҗәгать чарасы

3) туплау чарасы

4) бәянең күләме

1009. Хезмәткәрләргә оешма түли торган акчалата бүләкне ничек атыйлар?

1) керем

2) салым

3) хезмәт хакы

4) яшәү минимумы

1010. Товар эченә кергән салымны ничек атыйлар?

1) турыдан-туры алынмый торган җирле салым (акциз)

2) тариф

3) пошлина

4) санкция

1011. Базар икътисады системасында ихтыяҗ һәм тәкъдим арасында нинди бәйләнеш күзәтелә?

А. Ихтыяҗ арту белән хезмәт һәм тәкъдим арта.

Б. Товарга тәкъдимнәр арткан саен хезмәт һәм ихтыяҗ арта.

1) бары тик А варианты дөрес
2) бары тик Б варианты дөрес
3) ике вариант та дөрес
4) ике вариант та дөрес түгел

1012. Төп җитештерү факторлары (ресурслары) булып ... тора.

1) ихтыяҗ
2) конкурентлык
3) товар
4) хезмәт

1013. Фирма арендага алган җирдә теплица төзи. Анда ул ел дәвамында яшелчә һәм тәмләткеч үләннәр үстерә. Әлеге продукцияне зур кибетләргә тапшыра. Бу очракта җитештерү ресурсы булып ... тора.

1) җир участогы
2) фирма хезмәткәрләре
3) җитештерелгән продукция
4) теплица һәм җиһаз

1014. Җәмгыять тормышында дәүләт төрле икътисади функция башкара. Мисал өчен, керемнәрне яңача бүлә. Түбәндә бирелгән кайсы мисал икътисади функцияне чагылдыра?

1) акча чыгару

2) оешманың салым салу кагыйдәсен үзгәртү
3) коммерция банкына лицензия бирү
4) антимонополия законнарына үзгәрешләр кертү

1015. Гражданин матурлык салоны ачу өчен банкта кредит ала. Үз керемен ул реклама кампаниясенә сала. Беренче елны салонда керем булмый, тора бара даими табыш була башлый. Бу мисал кайсы икътисади күренешне чагылдыра?

1) эшмәкәрлек
2) конкурентлык
3) сәүдә
4) инфляция

1016. Базар икътисады турындагы түбәндәге фикерләр дөресме?

А. Базар икътисады өчен формаларның күптөрлелеге хас.

Б. Базар икътисады системасында товарның бәясен бары тик ихтыяҗ гына билгели.

1) бары тик А варианты дөрес
2) бары тик Б варианты дөрес
3) ике вариант та дөрес
4) ике вариант та дөрестүгел

1017. Салымнар турында фикерләр дөресме?

А. Салым – дәүләтнең төп чыгымы.

Б. Салым түләү барлык гражданнарның бурычлары.

1) бары тик А варианты дөрес
2) бары тик Б варианты дөрес
3) ике вариант та дөрес
4) ике вариант та дөрестүгел

1018. Z илендә гражданнарның керемнәреннән 20% подоходный салым түләтелә. Салым оъекты булып ... тора.

1) салым түләүче
2) хезмәт хакы
3) салым хезмәте
4) оешма

1019. Бер пакет сок бәясе 45 сум. Әлеге мисал акчаның нинди функциясен чагылдыра.

1) дөнья акчасы
2) мөрәҗәгать чарасы
3) туплау чарасы

4) бәянең күләме

1020. Инна бассейнга киләсе абонимент алу өчен, берничә ай хезмәт хакын җыеп барды. Әлеге мисал акчаның нинди функциясен тасвирлый?

1) дөнья акчасы
2) мөрәҗәгать чарасы
3) туплау чарасы
4) бәясенең чамасы

1021. Акча турында түбәндәге фикерләр дөресме?

А. Акча әйләнештә йөрү ролен башкара.

Б. Акча товар бәясен күрсәтә.

1) бары тик А варианты дөрес
2) бары тик Б варианты дөрес
3) ике вариант та дөрес
4) ике вариант та дөрес түгел

1022. Спорт костьюмының бәясе 3000 сум. Әлеге мисал акчаның нинди функциясен чагылдыра?

1) дөнья акчасы
2) мөрәҗәгать чарасы
3) туплау чарасы
4) бәянең күләме

1023. Бер кап конфетның бәясе 150 сум. Әлеге мисал акчаның нинди функциясен чагылдыра?

1) дөнья акчасы
2) акча әйләнеше чарасы
3) туплау чарасы
4) бәянең күләме

1024. Роза чәчәге букетының бәясе 800 сум. Әлеге мисал акчаның нинди функциясен чагылдыра?

1) дөнья акчасы
2) акча әйләнеше чарасы
3) туплау чарасы
4) бәянең күләме

1025. Роза чәчәге букетының бәясе 500 сум. Әлеге мисал акчаның кайсы функциясен чагылдыра?

1) дөнья акчасы
2) акча әйләнеше чарасы
3) туплау чарасы
4) бәянең күләме

1026 . Бер кап печенье 35 сум тора. Әлеге мисал акчаның кайсы функциясен чагылдыра?

1) дөнья акчасы
2) мөрәҗәгать чарасы
3) туплау чарасы
4) бәясенең чамасы

1027. Исемлектә базар һәм планлы икътисадның охшаш һәм аермалы яклары китерелгән. Таблицаның беренче баганасына охшаш якларының тәртип номерларын, икенчесенә – аермалы якларыныкын язып куегыз.

1) хосусый милек формасының өстенлек алуы

2) ресурсларның чикле булуы белән бәйле мәсьәләләрне хәл итүдәге ихтыяҗ

3) товарлар җитештерү һәм хезмәт күрсәтү

4) товар җитештерүчеләр арасындагы конкуренция

1028. Дәүләт җәмгыятьнең икътисади тормышында төрле функцияләр башкара. Мисал өчен табышларны кабаттан бүлә. Мисалларның кайсы әлеге функцияне чагылдыра?

1) акча чаралары эмиссиясе

2) предприятияләргә салым салу тәртибен үзгәртү

3) коммерция банкларына лицензия бирү

4) монополиягә каршы законнар тупланмасына үзгәрешләр кертү

1029. Фирма арендага алган җирләрендә теплицалар төзи һәм ел дәвамында шунда яшелчә һәм тәмләткеч үләннәр үстерә. Фирма үзенең продукциясен шәһәрнең эре кибетләренә тапшыра. Хезмәт бу очракта җитештерү ресурсы буларак ... карый.

1) җир кишәрлеге

2) фирма хезмәткәрләре

3) продукция җитештерү

4) теплицалар һәм җиһазлар

1030. Базар икътисады турында әйтелгән фикеләр дөресме?

А. Базар икътисадының нигезендә ирекле икътисади эшчәнлек принцибы ята.

Б. Базар икътисады яшәүчәнлегенең шарты булып җитештерү факторларына дәүләт милекчелеге булу тора.

1) бары тик А варианты дөрес
2) бары тик Б варианты дөрес
3) ике вариант та дөрес
4) ике вариант та дөрес түгел

1031. Җитештерүнең төп факторларына (ресурсларына) ... керә.

1) ихтыяҗ

2) көндәшлек

3) товар

4) хезмәт

1032. Матурлык салонында чәчтараш хезмәте күрсәтүче һәм төрле косметик процедуралар башкаручы 10 хезмәткәр эшли. Әлеге салон үз шәһәрендә иң танылганы. Мастерларның эш күрсәткеченең кайсы салондагы хезмәт җитештерүчәнлекне чагылдыра?

1) салонда заманча җайланмалар белән эшләү

2) профессиональ косметика белән эшләү

3) сменага уртача 10 клиентка хезмәт күрсәтү

4) хезмәткәрләрне профессиональ юнәлештә даими укытып тору

1033. Z илендә төрле форма милекчелекне таныйлар һәм алар яклау таба. Фирма үзенең эшен кулланучыларның ихтыяҗыннан чыгып планлаштыра. Z илендәге икътисадны хуҗалык системасының кайсы төренә кертеп карарга мөмкин?

1) планлы

2) базар

3) командага нигезләнгән

4) традицион

1034. Артем эш хакы алганнан соң, чалбар алу өчен 1 500 сум акча тота. Әлеге мисал акчаның кайсы төр функциясен чагылдыра?

1) бәянең күләме

2) әйләнеш чарасы

3) туплау чарасы

4) дөньякүләм акча